

ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ „ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“

България, 4000 Пловдив, ул. „Цар Асен“ № 24

Централа: (032) 261 261

Ректор: (032) 631 449; факс (032) 628 390

ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕ
НА ПЛОВДИВСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ
„ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“
ЗА СЛЕДВАЩИТЕ 15 – 20 ГОДИНИ

Пловдив

2017 г.

Съдържание

1	МИСИЯ	3
2	ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ НАПРАВЛЕНИЯ В ПУ	4
2.1	ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 1.2 „ПЕДАГОГИКА“ (ПЕДАГОГИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ)	5
2.2	ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 1.3. ПЕДАГОГИКА НА ОБУЧЕНИЕТО ПО	7
2.3	ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 2.1. ФИЛОЛОГИЯ (ФИЛОЛОГИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ)	8
2.4	ПРОФЕСИОНАЛНИ НАПРАВЛЕНИЯ 2.2. ИСТОРИЯ И АРХЕОЛОГИЯ, 2.3. ФИЛОСОФИЯ, 2.4. РЕЛИГИЯ И ТЕОЛОГИЯ (ФИЛОСОФСКО-ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ)	9
2.5	ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 3.1. СОЦИОЛОГИЯ, АНТРОПОЛОГИЯ И НАУКИ ЗА КУЛТУРАТА (ФИЛОСОФСКО-ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ)	10
2.6	ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 3.2. ПСИХОЛОГИЯ (ПЕДАГОГИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ)	10
2.7	ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 3.3. ПОЛИТИЧЕСКИ НАУКИ (ФАКУЛТЕТ ПО ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛНИ НАУКИ)	11
2.8	ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 3.4. СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ (ПЕДАГОГИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ)	11
2.9	ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 3.6. ПРАВО (ЮРИДИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ)	12
2.10	ПРОФЕСИОНАЛНИ НАПРАВЛЕНИЯ 3.7. АДМИНИСТРАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ И 3.8. ИКОНОМИКА (ФАКУЛТЕТ ПО ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛНИ НАУКИ)	14
2.11	ПРОФЕСИОНАЛНИ НАПРАВЛЕНИЯ 4.1. ФИЗИЧЕСКИ НАУКИ, 5.1. МАШИННО ИНЖЕНЕРСТВО, 5.2. ЕЛЕКТРОТЕХНИКА, ЕЛЕКТРОНИКА И АВТОМАТИКА И 5.3. КОМУНИКАЦИОННА И КОМПЮТЪРНА ТЕХНИКА (ФИЗИКО-ТЕХНОЛОГИЧЕН ФАКУЛТЕТ)	14
2.12	ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 4.2. ХИМИЧЕСКИ НАУКИ (ХИМИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ)	15
2.13	ПРОФЕСИОНАЛНИ НАПРАВЛЕНИЯ 4.3. БИОЛОГИЧЕСКИ НАУКИ И 5.11. БИОТЕХНОЛОГИИ (БИОЛОГИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ)	16
2.14	ПРОФЕСИОНАЛНИ НАПРАВЛЕНИЯ 4.5. МАТЕМАТИКА И 4.6. ИНФОРМАТИКА И КОМПЮТЪРНИ НАУКИ (ФАКУЛТЕТ ПО МАТЕМАТИКА И ИНФОРМАТИКА)	17
2.15	ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 8.2. ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО (ПЕДАГОГИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ)	17
2.16	ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 8.3. МУЗИКАЛНО И ТАНЦОВО ИЗКУСТВО (ПЕДАГОГИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ)	18
2.17	ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 8.4. ТЕАТРАЛНО И ФИЛМОВО ИЗКУСТВО (ПЕДАГОГИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ)	19
3	ЗАКЛЮЧЕНИЕ	21

Визията за развитие на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ за следващите 15–20 години е подчинена на идеята за универсума на човешкото знание, защитена с изграждането на една полифункционална образователна, изследователска и културна институция с европейско лице и национална значимост, разпознаваема в глобалния свят, отличаваща се с устойчиво и динамично развитие и конкурентни предимства в областта на науките за природата, човека, обществото, културата и технологиите.

Представената визия се базира на целите, предизвикателствата, мерките и очакваните резултати, посочени в Стратегията за развитие на висшето образование (2014-2020 г.) и Стратегията за развитие на ПУ „Паисий Хилендарски“ (2011 — 2020).

1 Мисия

Мисията на Университета е:

- да реализира **основните принципи на университетската идея** – успешна социализация на младите хора, критическо обновяване и предаване на научни, културни и исторически традиции и създаване на модели на публично гражданско поведение.
- да пренесе и продължава във времето **делото на своя патрон** – преподобния Паисий Хилендарски, като утвърждава съзнание за национална идентичност и осигурява развитие на образователния, научния, културния и икономическия потенциал на България в интерес и полза на хората и обществото.

За да осъществи своята мисия, **следвайки българските образователни традиции**, Университетът:

- предлага и осъществява успешни модели и практики на достъпно, специализирано, интердисциплинарно **качествено обучение** на европейско равнище с отчитане на глобалните тенденции в сферата на висшето образование;
- провежда **иновативни изследвания** в приоритетни научни области, в интерес и полза на обществото;
- прилага технологии и методи за **ефективно управление**, като използва знанията, опита и потенциала на своя академичен състав;
- осигурява **конкурентни предимства** на образователния и научния пазар на идеи, технологии и продукти.

Най-важната задача на Университета е да осигурява обща и професионална подготовка на специалисти в различни научни направления съобразно европейските критерии и стандарти, способни на гъвкави интердисциплинарни решения в своята професионална практика, отговарящи на предизвикателствата на съвременния свят.

Основен вектор на университетската политика в образователната сфера продължава да бъде повишаване качеството на обучението и превръщането му в активен учебно-изследователски и творчески процес, стимулиращ инициативността на студентите в търсенето на знание за професионално формиране и самоусъвършенстване.

ПУ определя своя академичен профил в **широк спектър от специалности и форми** на обучение в областта на науките за природата, човека, обществото, културата и технологиите.

Основна цел, която Университетът трябва да постигне в следващия период, е:

Утвърждаване на Университета като **водеща българска образователна, изследователска и културна институция с европейско лице и модерна инфраструктура** — пример на академичен модел за качествено образование, територия на съвременни научни изследвания и иновации, желан и предпочитан партньор с ясно очертани конкурентни предимства.

Осъществяването на мисията на ПУ се основава на следните основни принципи за управление на процесите в Университета:

- поддържане на висок професионализъм и научно равнище на преподавателския състав;
- развитие на важни за региона и страната професионални направления и образователни програми, присъщи на академичния профил на Университета, с тенденция за увеличаване на относителния дял на специалностите с преподаване на чужд език;
- прилагане на иновативни образователни модели и методи за активно обучение, със засилено използване на информационните и комуникационните технологии, в което студентът е в центъра на образователния процес;
- осигуряване на условия за повишаване на квалификацията и кариерно израстване на младите преподаватели чрез стимулиране участието им в публични лекции, школи, семинари, конференции, научни и образователни проекти;
- своевременно актуализиране и адаптиране на учебните планове и програми в съответствие с тенденциите и актуалните потребности на практиката и пазара на труда в Република България и Европейския съюз;
- включване на бизнеса при разработване и осъвременяване на учебните планове и програми, провеждане на избираеми курсове с участие на водещи специалисти от индустрията, провеждане на изнесено обучение във фирми и учебни заведения под формата на практики по специалността, преддипломен стаж и хоспитиране, разширяване на летните стажантски програми във фирми и учебни заведения с цел повишаване пригодността за професионална реализация на завършващите студенти;
- стимулиране на мобилността на преподавателите и студентите;
- интердисциплинарност на научния и образователен продукт възможна благодарение на университетската полифункционалност;
- постоянно разширяване и обогатяване на университетската материална база и научната и информационна инфраструктура.

2 Визия за развитие на професионалните направления в ПУ

Традиционно, Пловдивският университет, като университет от класически тип, провежда обучение по специалности в професионални направления от 6 области на висше образование:

- Педагогически науки
- Хуманитарни науки
- Социални, стопански и правни науки
- Природни науки, математика и информатика
- Технически науки
- Изкуства

В процес на акредитация е ново направление 9.1. „Национална сигурност в област на висше образование Сигурност и отбрана.

Университетът поддържа високи академични стандарти по отношение качеството на образователния процес и научната дейност във всички области, за което свидетелстват оценките на НАОА и трайният кандидатстудентски интерес. Акредитационните оценки на 12 ПН са над 9, осем са с оценка над 8 и 5 са с оценки над 7. Две ПН по Технически науки са с положително оценен проект. Няма ПН с оценка под 7. Прави впечатление, че в две приоритетни области - Педагогически науки и Природни науки, математика и информатика всички ПН са с оценки над 9. Други направления с оценка над 9 са Комуникационна и компютърна техника, Филология, Психология и Социални дейности. Редица професионални направления като Комуникационна и компютърна техника, Изобразително изкуство, Философия, Религия и теология повишиха значително (с 2 и повече единици) акредитационните си оценки през последната година. Резултатите от

Рейтингова система на висшите училища в България са до голяма степен проекция на акредитационните оценки, като ПН с висока оценка са в челните места.

Казаното дотук е основание ПУ да продължи да развива и в следващите години тези 27 ПН, като поддържа и разкрива специалности, адекватни на потребностите на динамичния трудов пазар. Представяме визията за развитието им.

2.1 Професионално направление 1.2 „Педагогика“ (Педагогически факултет)

Обучението на студенти в специалностите от това професионално направление се осъществява от Педагогическия факултет на ПУ, чиято визия представя насоките за трансформационните инициативи, като определят устойчивото прогресивно развитие. Специалността Предучилищна и начална училищна педагогика интегрира в едно подготовка на детски и начални учители, отличаващи се с подчертана компетентност по въпроса за приемствеността между двете институции – детска градина и училище, осигуряваща едновременно психологически комфорт за детето-бъдещ ученик и качествени междуинституционални връзки. В последните години е в челото на кандидатстудентския интерес в ПУ. Развитието на специалността е насочено към:

- утвърждаване на субектната позиция на студента и на партньорските отношения между преподаватели и студенти;
- съхраняване на създадените вече отношения на сътрудничество с колеги от европейски университети и изграждане на нови;
- обновяване на преподавателския състав с ново поколение колеги, силно мотивирани и заредени с конструктивно и творческо педагогическо мислене.

Обучението по специалностите Начална училищна педагогика и Начална училищна педагогика и чужд език осигурява базисна подготовка на бъдещия учител, която предполага успешната му реализация на пазара на труда, продължаващо професионално развитие като специалист, кариерно израстване като учител и като лидер в процесите на културно-образователно развитие на младото поколение и на обществото като цяло. Основа за постигане на тази цел е създаването и реализирането на баланс между видовете професионални компетентности в професиограмата на учителя, който гарантира възможностите на самообразование и саморазвитие в динамично променящата се социално-педагогическа действителност. Развитието на специалностите е насочено към:

1. Увеличаване на приема и осигуряване на по-широк достъп до образование по специалностите. Приоритетни дейности в тази посока са дигитализацията на средата и организация на обучение в неприсъствени форми; намаляване на отпадането на студенти от курса, което следва да се преодолее с разработка на по-гъвкави индивидуални програми за обучение; подобряването на достъпа до обучение на студенти с физически дефицити; предоставяне на оптимални възможности за продължаване на обучението в магистърски и докторски програми; осигуряване на възможности за следдипломна квалификация; рекламиране в онлайн пространството качеството на програмите, както и удовлетвореността на потребителите.

2. Обогащане на практическото обучение на студентите. Приоритетни дейности в посока обогатяване на практическото обучение са използване на иновативни форми за практическо обучение (он-лайн хоспитиране, видео уроци; създаване и използване на дигитално учебно съдържание); увеличаване на часовете за практическо обучение на студентите с цел апробирането на нови педагогически практики в класната стая; привличане и включване в практическата подготовка на училища с доказани успехи в обучението и възпитанието на деца билингви, деца със СОП, деца с изяви способности и др.; включването на студентите във факултетски, университетски, национални и международни проекти с практическа насоченост; лансиране на идеята за доброволното

включване и участие на студентите в различни извънкласни и извънучилищни форми на педагогическо взаимодействие; запазване на традицията на Педагогическия факултет (ПФ) да организира работни срещи с директори на училища, учители-наставници, представители на РИО и община Пловдив, с цел поддържане на добра комуникация и обратна връзка с всички институции, свързани с подготовката и реализацията на педагогическите кадри; създаване на професионална общност от студенти за споделяне на добри практики.

3. Обогаляване на образователната среда, която е интелектуално стимулираща, използва съвременни технологии и поставя студента в центъра на преподаването, ученето и изследователската работа. Приоритетни дейности в тази посока са включване на студентите в организирани от ПФ: [вебинари](#), където имат възможност да осъществят международни контакти с преподаватели и студенти по предварително набелязани теми за дискутиране; разгръщане на пълния потенциал и възможности на наличните технологични средства за интерактивно обучение, като това включва обучение на студентите в създаване на собствено учебно съдържание, използвайки веб базираната интерактивна система за обучение MOZABOOK, както и различни платформи за игровизация в образованието; цялостно дигитализиране на образователната среда с цел осигуряване на постоянен и свободен достъп до образователни съдържания и увеличаване на възможностите за самостоятелно учене и за дистанционно обучение, да се заложи на учебни ресурси за е-обучение – да продължи обновяването на традиционните и е-курсовете с мултимедийни елементи, да се разработят актуални нови е-курсове в дистанционни форми за обучение; осигуряване на подкрепяща педагогическа среда; подходящ позитивен и творчески микроклимат; осигуряване на партньорски взаимоотношения между преподавателите и студентите и между самите студенти; подкрепа, сътрудничество, мотивиране и активно включване на студентите в учебния процес.

Перспективите за развитие на специалностите Предучилищна педагогика; Предучилищна педагогика и чужд език се определят преди всичко от общественото развитие, което налага включване на младите хора в професионална дейност и необходимостта от грижа за децата и подготовката им за училище.

За да се отговори на новата образователна политика на нашата страна с въвеждането на задължителната предучилищна подготовка на децата и обществените очаквания, подготовката на студентите от двете специалности ще развие култура на иновациите в цялостния си концептуален дизайн и организация и ще се използват нови и разнообразни образователни подходи, включително дистанционно обучение.

В процеса на обучение ще се ценят и култивират творческите и продуктивни дейности на студентите и ще се търсят начини за гарантиране благосъстоянието, качеството на живот, които да допринасят за личното и социално развитие на студентите, за да се отговори на държавните и регионалните нужди, особено тези, които засягат както градските, така и изолираните селски райони.

Специалността Предучилищна педагогика и чужд език ще продължава да подготвя детски учители, които успешно да поставят основите на чуждоезиковата подготовка на децата и да формират положителна нагласа към други езици и култури като гаранция за ефективното им бъдещо функциониране в европейската и световна мултикултурна реалност.

Визията за развитие на специалностите Педагогика, Социална педагогика и Специална педагогика включва стимулиране на интернационализацията на академичните програми и на електронното обучение; стимулиране на разкриването на повече съвместни програми; поощряване на увеличаването на учебните програми на чужд език; създаване на профил на компетентностите за всяка от трите специалности и

изграждане на работещ и ефективен механизъм за оценка на професионалната реализация на завършващите студенти.

Конкретика за визията за специалност „Педагогика“

Включване на дисциплини по технопедагогика и уебпедагогика.

Разширяване профила на професионалната квалификация в посока учител в началния етап и учител в гимназиалния етап.

Създаване на компетентности по холистично образование.

Да се преодолее монопредметността в компетентностите на преподавателите по методика на обучението.

Конкретика за визията за специалност „Социална педагогика“

Да се обобщи курсът на обучение в квалификация „социален педагог“ и „социален работник“ (както е в Германия).

На пазара на труда социалният педагог да изпълнява не само локална, но и еkleктична и многообразна социална работа, присъща на социалните работници изобщо, тъй като базата на подготовка е обща.

Преконачуализация на социалната педагогика към процеса за превантивна, профилактираща и актуална социално-възпитателната работа с децата и младежите, работа в местните социални системи. По този начин социалната педагогика да се декомпозира на дисциплини, които конкретизират обекта ѝ.

Социално-педагогическата дейност, освен със своя традиционен обект (ако има ясно дефиниран такъв) се ангажира с общности в неравностойно положение, маргинализирани групи, малцинства, емигранти, работа с лица, зависими от алкохол и наркотици, бездомни, безработни, затворници, превенция и ресоциализация, ранна интервенция. консултиране. Така, че тя да запазва своя основен характер, но се обогатява и със социално-андрагогически и социално-гердагогически функции.

Конкретика за визията за специалност „Специална педагогика“

Специалност „Специална педагогика“ насочва екипната енергия извън тесния фокус на специалното образование и я насочва към образование за децата и учениците със специални образователни потребности в приобщаваща и подкрепяща среда, в позитивна класна стая с интерактивни и асистирани технологии на обучение и комуникация, и със силно родителско и общностно включване.

Дългосрочна перспектива е цялостното преобразуване на специалност „Специална педагогика“ в „Специално и приобщаващо образование“, чрез което специалността ще се унифицира с европейските и американските модели за подготовка на специалисти за работа с деца/ученици със специални образователни потребности в училищния и общностния контекст на приобщаващо образование.

Същевременно, концепцията за приобщаващо образование, която ще префокусира специалност „Специална педагогика“ в „Специално и приобщаващо образование“ в следващите 10 години поставя изисквания към други педагогически специалности, в които освен „приобщаващо образование“, безапелационно се налага да се включи учебна дисциплина като „психология за деца/ученици със специални образователни потребности“ за ефективно презентиране на приобщаващ дизайн за всички ученици, учители, родители и общности.

2.2 Професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по

През последните години съществува тенденция на отлив на студенти желаещи, да се обучават в специалности от това направления. Предвид стратегическото значение на учителите за общественото развитие, особено на учителите по STEM (наука, технологии, инженерство и математика), обучението в това ПН се нуждае от държавна подкрепа. В национален интерес е да съществува съвременна и ефективна подготовка на

учители, особено на такива по природни науки, защото икономическото развитие на страната ни зависи от качеството на технологичната и научна подготовка на младото поколение.

Важен компонент на мисията на ПУ е да закрепи и обгрижи съществуването и развитието на административните звена, в които става обучение по ПН 1.3. Ще се обръща специално внимание не само на подготовката на бъдещи учители, но и на продължаващото квалификационно развитие на действащи учители с цел Университетът да бъде център от национално значение и на европейско равнище за професионална подготовка на учители.

Обучението в ПН 1.3 трябва да е съобразено с европейските и световни стандарти като се създадат условия за:

- усъвършенстване на учебното съдържание чрез по-тясното му обвързване с училищната практика
- осъвременяването на учебния процес чрез активното включване на ИКТ и елементи на дистанционно обучение
- разкриване на нови специалности, които да подготвят учители съобразно нуждите на съвременното училище от нови учебни предмети
- пренасянето на европейските ценности и добри световни практики в организацията и в характера на подготовката на учители
- запазване на добрите традиции и осигуряване на приемственост в преподавателския състав, подготвящ бъдещи учители.

2.3 Професионално направление 2.1. Филология (Филологически факултет)

Чрез обучението в специалностите от направление Филология Филологическият факултет (ФФ) на ПУ се е утвърдил:

- като средище на ценни национални и регионални културни традиции, знания и памет;
- като отворен европейски хуманитарен център, средище на межкултурен диалог, кръстопът на езици, литератури и култури.

Филологическият факултет на ПУ отстоява и заложената в Пражката декларация от 2009 г. позиция, че „отказът от образователната и социалната роля на обучението, свързана с дискусии за човека, миналото, настоящето и бъдещето му, и мястото му в света, изглежда, е една от най-големите заплахи за образователните системи в зората на 21. век“. Факултетът споделя мнението на Пражката мрежа на деканите на хуманитарни факултети, че работата на полето на хуманитаристиката се разбира като „акт на творчество и умения, насочени към разбиране на света и човешката природа“, затова образованието в областта на хуманитаристиката има стратегическо значение, то има „незаменима, безценна и изключителна роля“ за обществото, въпреки че през последните години сме свидетели на „постепенна и систематична политика към образование и научни изследвания, изцяло подчинена на икономическа основа“.

Филологическият факултет изпълнява Програма за развитие (Програма за развитие на ФФ 2007 – 2011, Програма за развитие на ФФ 2011 – 2015, Програма за развитие 2016 – 2019), основана на визията за хуманитарното образование през XXI век, което има две основни задачи:

- Да отстоява със съвременни средства значимия факт, че българският език, книжовност и култура имат многовековно присъствие върху картата на Европа и света и са основен елемент на идентичността.
- Да прокара мост между старите и новите представи за мястото и ролята на езиците, литературите и културите за запазване на хуманитарната идея като основна платформа за споделяне на идентичности в глобализация се съвременен свят.

В това отношение ФФ на ПУ има амбицията да създаде **Център за балкански култури и езиково усъвършенстване**, който да предлага специализирани курсове и семинарно-екскурзионни програми с историко-културна и литературно-лингвистична насоченост; да развива съответната научноизследователска, проектна и издателско-популяризаторска дейност.

Във факултета се предлага обучение с максимално широка езикова палитра – освен роден език и традиционните европейски езици (английски, немски, френски, италиански, испански, португалски ...), също по славянски и балкански езици и някои от по-разпространените езици на Азия (китайски, корейски). Учебната документация се създава и поддържа в състояние на еластична стабилност с възможност за непрекъснато актуализиране и обновяване. Учебните планове отразяват традиционните основи на класическото филологическо образование, издигнато чрез периодични анализи и умерени реформи до изискванията на днешното време, днешното общество и пазара на труда. В зависимост от тях ще продължава експериментирането и налагането на нови специалности (като сега съществуващите приложна лингвистика – с комбинации от най-търсените езици, и лингвистика с информационни технологии), за да отговорим на новите тенденции в развитието на съвременната технологизирана и математизирана версия на лингвистиката и на хуманитаристиката в цялост.

В синхрон с мисията на ПУ, добра идея на Филологическия факултет е стремежът в недалечно бъдеще да се създаде **експериментална в научно и педагогическо отношение система за основно (в Педагогическия факултет на ПУ вече се работи по нея) и средно образование (Паисиев лицей)**, в който да се обучава елитна група ученици. В тяхно лице ще имаме евентуалното интелектуално и творческо ядро от възпитаници на ПУ. Те ще попълват броя на кандидат-студентите във всички университетски специалности, интересът към които е възпитан и формиран от най-ранна детска възраст. Той ще подсигури и по-високото равнище на получените в средния и горния курс на обучение знания. Вследствие от високото качество на основното и средното си образование тези студенти ще бъдат ядрото от избраници, чийто статут ще подсигури качеството и по-високите творчески възможности и на бъдещите абсолвенти като цяло.

2.4 Професионални направления 2.2. История и археология, 2.3. Философия, 2.4. Религия и теология (Философско-исторически факултет)

Специалностите от посочените направления се вписват в националните стратегически приоритети и действат за успешна социализация на младите хора, за критическо обновяване и предаване на научни, културни, исторически и духовни традиции и създаване на модели на публично гражданско поведение. Те са в естествено и ползотворно сътрудничество със средното образование, което гарантира предаването, възпитаването и съхраняването на общочовешките ценности и спомага за култивирането на чувство за национална идентичност и европейска принадлежност. Наред с това обучението по теология, история и археология и философия и гражданското образование допринася за формиране и възпитание на непреходни ценности и съхраняване на националната идентичност.

Богатото културно-историческо наследство на Пловдив и региона превръща Пловдивския университет в естествена среда за развиване на научно-изследователските и образователните програми, стимулира и повишава качеството на научното познание и интегрирането му в обучението на студентите. Такива са специалностите в направление История и археология със задълбочен интерес към миналото и неговите следи в нашето настояще. Ще бъдат развивани и специалности като Философия, Теология и Гражданско

образование, които гарантират предаването на ценности и модели на поведение на младото поколение.

2.5 Професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата (Философско-исторически факултет)

Преподавателите, ангажирани с обучението на студентите по специалностите от това ПН (Социология, Социална антропология и Етнология), развиват фундаментални научни изследвания, които дават възможност за разработване на приложни проекти и иновации. Това гарантира подготовката на квалифицирани и висококонкурентни специалисти и учени, необходими за осъществяване на диагностика и експертиза в различни „горещи“ обществени сфери – кризи, миграции, религиозни и етнически конфликти, несигурност, уязвимост, маргинализация, социално изключване, депривация, интеркултурна комуникация, общностна, образователна и социална медиация, културни различия, културни наследства, културни и творчески индустрии и др. Пъстрата мозайка от култури, етноси и религии в Пловдив и региона формира естествена нагласа „да се живее заедно с Другия“. Именно нея ние използваме като изследователска лаборатория за изучаване на различията и за обучаване в толерантност и преодоляване на конфликти.

Всичко това обуславя необходимостта от устойчиво развитие на специалностите от това професионално направление, което е с безспорни социални ползи за развитието на обществото и в съзвучие с всички стратегически цели и насоки на държавата като част от европейското образователно пространство. Независимо от това засега както обществото, така и институциите недооценяват важноста и възможните социални ползи от иновативния подход за формиране на гъвкави умения за гражданските професии на бъдещето. Остарялата нормативна база на пазара на труда, която се вижда в структурата и съдържанието на Националния класификатор на професиите и длъжностите, пречи на потребителите на кадри да се ползват в най-пълна степен от предлаганите от нас обществено значими нови граждански професии, които отдавна са разпознаваеми в общото европейско пространство. Такива професии са "културен мениджър", "експерт по информация и комуникация на културното наследство", "интерпретатор на културното наследство", "културен медиатор", "клиничен социолог", "социолог на общественото здраве", "социолог маркетолог (анализатор на пазари)" и др. Те са утвърдени в много от европейските страни не само като практика, а и като категория в съответните класификатор на професиите.

Пловдивският университет се ангажира да продължава да предоставя на обществото и институциите не само висококачествени образователни услуги, но и специфична социално значима публична експертиза по „врхлиташите“ ни през 21 век проблеми и предизвикателства, да повишава научната култура и информираност на обществото и да допринася за решаване на демографски проблеми и подобряване на качеството на живот.

2.6 Професионално направление 3.2. Психология (Педагогически факултет)

Визията за развитие е основана на стремежа към иновативност, активно присъствие в международна среда за търсене на по-висока степен на разпознаваемост от професионалната общност и предвижда следните ключови инициативи:

- създаване на устойчива тенденция за развитие и укрепване на връзката между Университета и реалната среда за реализация на психолозите;
- утвърждаване на позициите на катедрата като активен социален партньор в полза на обществото

- засилване присъствието и разпознаването на преподавателите и студентите в международна среда чрез активна научна, проектна и образователната дейност
- поддържане на висока академична култура и среда, основана върху принципите на дигиталното учене и новите възможности за психологическа диагностика и интервенция, изграждане на лидерски умения, стремеж към прозрачност и академично разнообразие
- подобряване на възможностите за взаимодействие между преподаватели и студенти за изграждане на обща идея за взаимност и екипен дух

2.7 Професионално направление 3.3. Политически науки (Факултет по икономически и социални науки)

Обучението в направлението позволява да се развие специфичен подход към Политическите науки, който интегрира в себе си солидни познания, свързани с процесите в икономиката. По този начин се оформя не само уникална за страната школа, но и се повишава практическата подготовка на завършващите специалностите от направлението.

2.8 Професионално направление 3.4. Социални дейности (Педагогически факултет)

Визията за развитие на направлението и едноименната специалност „Социални дейности” е да продължи да се налага като предпочитано, изграждащо подготвени и търсени специалисти в областта на социалното подпомагане, социалните услуги и тяхното управление и се основава на следните опорни пунктове:

1. Устойчиво развитие на специалността базирано на нарастващите потребности от социални работници поради следните тенденции в социалното развитие и пазара на труда:

- Влошаването на възрастовата структура на българското население и ускорения процес на застаряване, както и необходимостта да се поддържа нормално равнище на живот на все по-голям брой и относителен дял от населението на България са предпоставка за нарастващи потребности от социални работници със специфична подготовка, ориентирана към нуждите на възрастните хора и ангажирани с предоставянето на социални услуги на тази група.

- Увеличаващият се брой на хората със здравословни проблеми и с различна степен на увреждания, наличието на все по-голям брой хора с разнообразни заболявания, които имат нужда от подпомагане и съдействие за тяхното социално включване и пълноценно качество на живот изисква нарастване на броя на социалните работници със специални компетенции, ориентирани към помощ и подпомагане на различни възрастови и социални групи, на хора с различни увреждания и различна степен на инвалидност.

- Големият брой и високият относителен дял на българското население, попадащо в групата на бедни и застрашени от изпадане в бедност определя значителния обхват на лицата, обхванати от системата на социалното подпомагане. Това налага не само запазване, но и съществено нарастване на социалните работници, ангажирани с отпускане на помощи и предоставяне на услуги на тези лица.

- Националните приоритети за преодоляване на демографската криза и издигане ролята на семейството ще налагат все повече ресурс за социална подкрепа и работа със и за семействата за подобряване качеството на живот и психичното благополучие на подрастващото поколение.

- Посочените тенденции дават достатъчно основание за включване на професионалното направление в списъка на приоритетните, към което ще бъдат насочени и усилията на катедрата – да инициира срещи с МОН и МТСП за постигане на дефинираната цел.

2. Засилване на интереса към специалността поради нарастващите възможности за реализация на кадрите на пазара на труда – национален и в рамките на ЕС

Нарастващите потребности от социални работници поради посочените фактори определят и подобряване на възможностите за трудова реализация на студентите от специалност „Социални дейности” от трите степени. Това е предпоставка в следващите години да се засилва интересът към обучение в това професионално направление.

Допълнителни фактори, които съдействат за по-добрата професионална реализация на студентите са и:

- деинституционализацията на социалните услуги, насочени към различните целеви групи, което е свързано със съществено нарастване на потребностите от социални работници в различните социални институции. Това определя разширяване на възможните сфери и организации – държавни, общински, неправителствени, в които могат да намерят трудова реализация завършващите студенти от специалност „Социални дейности”;

- прилагането на стандарта за „Приобщаващо образование”, който предвижда присъствие на социални работници в образователните институции от системата на началното, основното и средното образование разширява обхвата на институциите, в които се осъществява трудовата реализация на студентите от специалността;

- увеличаване капацитета и диапазона на социалните услуги насочени към подкрепа на семейството;

- нарастващите потребности от социални работници във всички страни от ЕС при условията на свободно движение на кадри осигурява още по-добри възможности за трудова реализация на студентите от всички ОКС на специалност „Социални дейности”.

3. Запазване на интердисциплинарния характер на обучението в специалността чрез съчетаване на академичния и професионалния опит на състава на катедрата, включващ кадри с образование от същото професионално направление, с икономическо, психологическо и педагогическо образование и включване на избираеми и факултативни дисциплини, за които е проявен интерес от страна на студентите от специалността.

4. Засилване на специализацията чрез профилиране на студентите за работа с отделни целеви групи

Многообразието на социалната работа и динамичното изменение на потребностите на различните социални групи налага акцентирание върху специализация в няколко основни направления – социална работа с възрастни хора, социална работа с хора с увреждания, социална работа в институции на пазара на труда и в структури на социалното осигуряване. Това може да бъде осъществено на базата на актуализация на учебния план за ОКС „бакалавър” на следващ етап.

2.9 Професионално направление 3.6. Право (Юридически факултет)

През 1992 г. в ПУ е създаден юридически факултет като седми факултет, с което Университетът разширява академичния си профил. Това отговаря на нуждите на обществото и държавата от рязко повишаване на правната култура и увеличаване броя на кадрите с юридическа подготовка.

В Юридическия факултет на Пловдивския университет “Паисий Хилендарски” се подготвят висококвалифицирани юристи за работа в системата на правосъдието, в държавната администрация, за защита правата и интересите на гражданите, за

подпомагане дейността на юридическите лица. Факултетът притежава безспорен авторитет и се гордее с изключително високото равнище на преподавателския състав; съвременен и стриктно спазван учебен план; прецизен подбор на студенти, мотивирани за постигане на високи резултати; добри контакти с реномирани юридически факултети от Западна Европа; специализирана библиотека към ЮФ, снабдявана редовно с учебници, учебни помагала и правна периодика; Учебна съдебна зала; Кабинет по практически правни знания; участие в програмите на Европейския съюз за мобилност на студенти и преподаватели.

Какво в повече дава специалността „Право“, преподавана в Юридическия факултет на Пловдивския университет:

- В своята 25-годишна история Юридическият факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“ е доказал правото си на съществуване в условията на засилена конкуренция между юридическите факултети в страната. Това създава предпоставки за повишаване качеството на обучение, като учебното съдържание се съобразява с изискванията на практиката, представя новостите в съответната област, включително и резултати от научни изследвания. Възприел традициите и достиженията на Института по правни науки при БАН, факултетът полага основите на собствена школа в обучението по право в България.

- През годините, благодарение на доброто управление на своята образователна дейност, факултетът създава свой отличителен облик и става притегателен център за едни от най-перспективните кандидат-студенти, насочили усилията си в областта на юридическото образование. ЮФ на ПУ е единственият факултет в страната, който провежда два отделни приемни изпита по Български език и История на България. Това води до редуциране на кандидат-студентите, предвид спецификата и сложността на приемните изпити.

- Предвид стратегическото местоположение на ПУ, ЮФ е средище за подготовка на кадри за съдебната система, администрацията, адвокатурата, бизнеса и неправителствения сектор в региона. Добра възможност за реализация на голяма част от възпитаниците на пловдивския ЮФ е потребността от подготвени специалисти за правосъдната система в страната и в частност на района на Апелативен съд - Пловдив (Пловдив, Пазарджик, Стара Загора, Хасково, Кърджали, Смолян).

- Качествената юридическа подготовка на завършилите ЮФ на ПУ е съществен компонент за пълноценна и ефективна реализация на конституционното право на защита на гражданите.

- С оглед на своето място в обществото и социалния живот, академичният състав на ЮФ взема активно участие в авторитетни проекти и прояви с национално и международно значение. Преподаватели от факултета са ръководители и членове на различни специализирани и консултативни органи, или участници в работни групи, подготвящи законопроекти и подпомагащи законодателната дейност на Народното събрание, участват в подготовката на подзаконовни нормативни актове към Министерски съвет и съответните министерства, дават становища пред Върховните съдилища у нас – ВКС и ВАС, във връзка с приемането на тълкувателни решения и постановления, както и участват в ръководството и дейността на авторитетни наши и чужди арбитражни институции.

- Въз основа програмна акредитация от Националната агенция за оценяване и акредитация, във Юридическия факултет се провежда обучение по 11 докторски програми в различни научни специалности. В последните пет години има ръст на хабилитация на местни кадри, завършили ЮФ на ПУ или постъпили като асистенти няколко години след неговото създаване. В резултат на академичното израстване вече е

налице заемане на управленски длъжности от възпитаници на ЮФ на ПУ, което е показател за автономността на факултета и създаването на собствена научна школа.

- В голяма степен особеностите на обучението по специалността "Право" са определени от държавните нормативни изисквания, задаващи стандартите за провеждане на обучение по специалностите от регулираните професии. Освен, че отговарят напълно на тези изисквания, учебните планове на специалността предвиждат и редица факултативни дисциплини и практики, отчитащи мисията, целите и задачите на ЮФ.

Интересът към специалността "Право" винаги е бил висок. За големия интерес към ЮФ допринася и фактът, че за около десет професии съществува изричното изискване упражняващите ги да имат завършено висше юридическо образование.

Високото качество на обучение, добрата обезпеченост с научна литература и правно-нормативни програми (множество от тях дарени, благодарение на съвместното сътрудничество с различни организации и бизнеса - издателствата „Сиела“ и „Сиби“), непрекъснатият мониторинг на учебния процес прави ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски“ предпочитан от кандидат-студентите.

Националното и международното утвърждаване на Юридическия факултет, като част от Пловдивския университет, е важна задача на ръководството и академичния състав и е основна цел в Стратегията за развитие на ПУ (2011 — 2020), която изисква реализиране на качествено образование, научни изследвания и иновации на европейско и световно равнище, високоефективно управление и конкурентоспособност, и разпознаваемост в европейското образователно пространство.

2.10 Професионални направления 3.7. Администрация и управление и 3.8. Икономика (Факултет по икономически и социални науки)

През последните години гр. Пловдив се утвърди като индустриален център, което доведе до много ниски нива на безработица, нарастващи чуждестранни инвестиции и необходимост от достатъчно подготвени кадри, които да поддържат и улесняват този растеж. Това позволи на ФИСН да се утвърди като лидер в тези направления в региона и предостави възможност на студентите да се възползват от установените контакти с фирмите в града и индустриалните зони около него.

2.11 Професионални направления 4.1. Физически науки, 5.1. Машинно инженерство, 5.2. Електротехника, електроника и автоматика и 5.3. Комуникационна и компютърна техника (Физико-технологичен факултет)

Физико-технологичния факултет провежда качествено университетско обучение и приложни научни изследвания в областта на физичните науки, телекомуникационните и информационни системи, комуникационната и компютърна техника, машиностроенето, автомобилната техника, електроенергийната техника и техните интердисциплинарни приложения в икономиката и в различни сфери на обществения живот. Обучението се провежда в тясно партньорство с бизнеса, чрез развитие на активна научно-изследователска дейност и чрез използване на съвременна материална база и иновативни методи за обучение.

Концепцията за развитие на посочените ПН включва активна работа в следните насоки:

- разкриване на нови актуални бакалавърски, магистърски и докторантски програми, вкл. със засилено обучение на чужд език (разкриване на специалност „Биоинженерство“, съвместно с Биологическия факултет към ПУ „Паисий Хилендарски“, специалност “Образователни технологии”);

- постигане на качествено конкурентоспособно образование чрез въвеждане на иновационни форми на преподаване по всички дисциплини, базирани на

информационните и комуникационни технологии и използването на системата за електронно обучение **DIPSEIL**;

- предоставяне на възможността студентите от различните специалности сами да избират профилиращите дисциплини съобразно техните интереси, от значителен набор от атрактивни избираеми дисциплини, като се работи в посока постоянно обновяване на техния списък и осигуряване на водещи специалисти от фирми от страната и чужбина (сключен договор с Политехниката в Шенжен, Китай).
- утвърждаване на новите специалности през следващите няколко години, което включва създаване на лаборатории и разширяване на контактите с фирми от бранша с цел подобряване на обучението и много добра реализация на студентите след завършване;
- съобразяване на учебните планове с нуждите на бизнеса, като за целта се поддържат постоянни контакти с потенциалните работодатели;
- продължаване процеса на подготовка на планове на специалности на английски език.;
- осигуряване на учебния процес на студентите и докторантите с учебни пособия и помагала, вкл. за онлайн обучение и обучение с мобилни устройства.

2.12 Професионално направление 4.2. Химически науки (Химически факултет)

По данни от Регистъра на всички действащи и прекъснали студенти (към 26.10.2017 г.) в Химическия факултет на Пловдивския университет (единственият самостоятелен Химически факултет в България) се обучават над 37% от българските студенти в ОКС Бакалавър и 36% от тези в ОКС Магистър в професионално направление Химически науки, което го поставя на челно място сред останалите четири академични звена с акредитация в това ПН. Във всички издания на *Рейтинговата система на висшите училища в България* ПН Химически науки заема второ място, като постепенно скъсява дистанцията спрямо водещия в направлението Факултет по Химия и Фармация на Софийския университет.

В момента в направлението се провежда обучение по 5 бакалавърски специалности. Подходът за увеличаване на броя и разнообразието на бакалавърски програми за привличане на студенти се изчерпа като ефективност. Доказателство за това е, че редица разработени нови специалности не породиха траен интерес сред кандидат-студентите. Магистърските програми във факултета са адаптирани към нуждите на пазара на труда и те ще се развиват чрез все по-тясно сътрудничество с потребителите на кадри. Химията е една от най-бързо развиващите се области, както в научно, така и в приложно направление. Затова считаме, че развиването на нови магистърски програми е перманентно отворена област, но то ще бъде обвързано с възникването на необходимост от кадри със специализирани знания и умения в конкретна област адресирано директно към ново развиващи се области от индустрията.

Прогнозите сочат, че в следващите 10 години, ще се засили търсенето на експерти химици. За 2017 г. Пловдив отчита 20.6 % ръст на добавената стойност на икономиката в областта. В региона се обособяват нови индустриални зони, стартират нови производства и навлизат високо технологични компании, в които се разкриват работни места изискващи специалисти с модерна подготовка и висока химична компетентност. Голяма част от топ 50 на най-интензивно развиващите се компании в региона са такива имащи отношение към химията (КЦМ, БИОВЕТ Пещера, МОНДИ Стамболийски, АГРИЯ, ОМК, ХЪС, ИНСА ОЙЛ, БЕЛЛА България, КАМЕНИЦА, СОКОТАБ, ГОТМАР, ДЗОБЛЕ България, ЛИБХЕР, МЕКСОН). Създават се нови лабораторни изпитвателни комплекси, тече процес на обновяване на вече действащите такива като АЛИМЕНТИ ДИ ЕНД ВИ, КОМИХРИС, МИТНИЦА Пловдив, ПИСАНЕЦ, ФИТОЛАБ

и др. Почти всички клинични и изпитвателни лаборатории в региона ползват наши кадри. Дипломирали се в Химическия факултет специалисти работят и извън региона в АКТАВИС, АУРУБИС, НЕОХИМ и др.

В областта на химическото професионално направление се очаква изискванията да нарастват по-скоро към нивото на подготвеност и умения на специалистите, а не към разрастване на масовото търсене на такива. През следващите 10 години следва да се запази същият набор от предлагани бакалавърски специалности в направлението, като се наблегне на качеството на обучение и се подкрепят механизми за бърза адаптация към променящите се изисквания на технологично развиващата се икономика и динамичен пазар на труда.

В контекста на ускорено индустриално и технологично развитие на съвременното общество, считаме, че концепцията за „образование през целия живот“ е особено актуална в областта на химическите науки. Проблемите, които трябва да решават специалистите химици са свързани с овладяване на нови интензивно развиващи се инструменти и методологии. Затова очакваме, да се засили интересът към специализиращи курсове и следдипломни квалификации. Химическият факултет вече предлага подобни образователни услуги в областта на метрологията и управление на качеството на химичните изпитвания, инструменталния спектрален анализ и газовата и течна хроматография. Тези форми на продължаващо обучение са перспективен потенциал за развитие и укрепване на връзките с бизнеса.

2.13 Професионални направления 4.3. Биологически науки и 5.11. Биотехнологии (Биологически факултет)

През последните две десетилетия се наблюдава рязко повишаване на търсенето на квалифицирани кадри със специфични познания в областта на биологическите науки. Причината е интензивното развитие на технологиите с включване на биологични методи и обекти. Стратегията за развитие на Европа до 2030 година се базира на развитието на био-индустрията в три основни направления: биотехнологии, медицина и фармация и индустриална екология.

Развитието на Биологическия факултет ще следва основните направления на стратегията за развитие на биоиндустрията, тъй като биологията е конвертируема наука.

Съществуващите специалности Молекулярна биология и Медицинска биология ще се развиват чрез плавна промяна на учебните планове в посока клетъчно и молекулярно инженерство. Така ще се покрият очакваните нужди от кадри за фирми, занимаващи се с молекулярна диагностика и персонализирана медицина, производство на човешки тъкани, органи и клетъчни линии, производство на биоматериали.

Скорошният напредък в науките за живота и генерирането на огромен обем от експериментално получени данни са придружени от непрекъснато развитие на биоинформатиката по отношение на тяхното архивиране, обработка, анализ, визуализация, управление и интеграция, което предопределя необходимостта от развитие на интердисциплинарната специалност Биоинформатика чрез въвеждане на последните тенденции в биоинформатичните изследвания в обучението на студентите. Това ще обезпечи нуждите от специалисти на лаборатории и фирми работещи, в областта на молекулярната биология, био-инженерството, биотехнологии и др. Едно ново направление в биоинформатиката, което се планира да се въведе, е в областта на разработката на прогностичен софтуер за нуждите на медицината, фармацията и персоналната медицина, като обучените специалисти в тази насока ще бъдат неразривна част от медико-биологичните диагностични лаборатории в бъдеще. Обучението в подобна насока ще бъде една нужна и логична симбиоза заедно с другите специалности в направлението.

Визия за развитие на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ за следващите 15–20 години.

Обучението в специалността „Екология и ООС“ ще продължи в посока придобиване на теоретични и практически знания, свързани с опазване на местообитания на видове с важна конзервационна значимост от национален и европейски мащаб; прилагане на европейското законодателство в сферата на опазване на околната среда; специфичните законови изисквания по управление и опазване на природните екосистеми, начините за успешно използване и адекватно опазване в условията на антропогенен натиск на природата чрез използване на механизмите, регламентирани от законите и специализираните институции в тази област; прилагане на съвременни интердисциплинарни методи за екологичен мониторинг и комплексни подходи при решаване на проблеми свързани с глобалните климатични промени и заплахите и състоянието на природните екосистеми. Факултетът ще развива специалност „Индустриална екология“ с амбицията да подготвя кадри за професионална реализация като специалисти в областта на екологични биотехнологии, използване на възобновяеми източници на енергия и суровини, биотрансформации на отпадъци, биоземеделие и други.

Развитието на специалността Фармацевтични биотехнологии е в посока молекулярни, индустриални биотехнологии в различни аспекти на биотехнологичните производства – микробни биотехнологии, биотрансформации, растителни биотехнологии. По този начин ще отговорим на очакванията на биотехнологичната и фармацевтична индустрия в Европа за подготовка на висококвалифицирани кадри.

2.14 Професионални направления 4.5. Математика и 4.6. Информатика и компютърни науки (Факултет по математика и информатика)

Навлизането на информационните технологии във всички сфери на живота налага разкриването на нови специалности за придобиване на ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“ и нови докторантски програми в тези професионални направления. Предвижда се да продължи и се засили активното включване на бизнеса в актуализирането на учебните планове и програми, провеждането на избираеми курсове с участие на водещи специалисти от софтуерната индустрия, провеждане на изнесено обучение във фирми под формата на практики по специалността и преддипломен стаж, разширяване на летните стажантски програми във фирми за студентите на Факултета по математика и информатика на Пловдивския университет.

За последните десет години ФМИ е удвоил приема си, като през настоящата година броят на първокурсниците е 710, а общият брой студенти във факултета надхвърля целокупната студентската численост в редица ВУ. Поради този факт, в близките години ФМИ разчита на осигуряване от Министерския съвет и Министерство на образованието и науката на допълнителна нова модерна функционална сграда за провеждане на обучението.

Механизмите, които ще осигурят адаптиране и проактивност към измененията във външната среда, са поддържане на високо научно равнище на преподавателския състав, съчетано с постоянно актуализиране и адаптиране на учебните планове и програми за постигане на пълно съответствие спрямо нуждите на пазара на труда в Република България и Европейския съюз.

2.15 Професионално направление 8.2. Изобразително изкуство (Педагогически факултет)

През 2014 г. е акредитирана специалността *Графичен дизайн с реклама* (ОКС „Бакалавър“) и *Графичен дизайн за реклама и мултимедия* (ОКС „Магистър“) в професионално направление 8.2. „Изобразително изкуство“.

Предвидената за изграждане материална база по изобразително изкуство в Педагогическия факултета дава възможност да се планират в следващите години разширяване на дейностите, свързани с учебния процес и с художествено-творческата дейност на студентите и преподавателите, както и разкриването на нови форми на обучение. От съществено значение е навременното разширение на материалната база, която да бъде в съответствие с традициите в обучението по изобразителни изкуства – осигуряване на многофункционални зали и ателиета по някои основни класически и профилиращи дисциплини.

Към мерките за подобряване на художествено-творческата дейност предвиждаме: а) привличане на докторанти в подкрепа на преподавателите за разширяване на художествено-творческата дейност на студентите; б) да се осъществява традиционна годишна изложба на студенти.

2.16 Професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство (Педагогически факултет)

Началото на обучението датира от 2006 г. Положителните резултати се потвърждават от следните по-важни факти:

- налице е засилен интерес на кандидат-студентите към специалностите в направлението – всяка година отпуснатите от Министерството места се усвояват;
- постигнат е висок процент на реализация на завършилите специалисти от всеки випуск;
- има позитивни отзиви от страна на работодателите относно качеството на подготовка на завършилите студенти;
- спечелени са десетки награди от конкурси и фестивали в България и чужбина, удостоверени със сертификати, дипломи, грамоти и други отличия.

Британският историк Н. Дейвис нарича музиката „най-дългата и най-здрава нишка на общата европейска култура“. Музика се преподава не само в музикалните академии. Във Великобритания има над 10 консерватории и музикални академии, но броят на университетите, в които се преподава музика е многократно по-голям. В университетите в Оксфорд и Кеймбридж има факултети по музика – включително и специалност „Джаз и поп изпълнителско изкуство“. Музика се преподава и в университетите в Лийдс (22 музикални специалности), Бристол, Глазгоу, Единбург, Лондон, Манчестър и др. В класацията на „Гардиън“ (www.theguardian.com/education) са посочени 81 университета, в които се изучава музика. Освен в консерваторията в Стокхолм, музика се преподава още в 4 университета в Швеция, включително и в техническия университет в Лулеа (Luleå). В Германия музика се изучава в 91 висши училища: консерватории, академии и университети. Музикални специалности се изучават не само в най-старите университети в Хайделберг, Гьотинген, Майнц и други, но дори и в Брандербургския технически университет в Котбус.

Дългосрочната визия за по-нататъшно развитие на направлението предвижда:

- връзка между образованието и културата, като кадрите, завършили специалностите, реализират идеята за образование чрез изкуство в конкретни училищни условия;
- продължаване на традицията за образователни концерти в детските градини и училищата и активна концертна дейност в страната и в чужбина;
- осигуряване на професионална музикална подготовка на специалисти на европейско равнище, способни на адекватни решения в своята професионална практика, които да отговарят на предизвикателствата на съвременния свят;
- приоритетно сътрудничество в областта на художественотворческата дейност с реномирани университети от страните на ЕС, САЩ, Русия и др.;

- стимулиране участието на студентите в художественотворчески колективи под ръководството на водещи специалисти от страната и чужбина.

Предстоящото културно събитие „Пловдив – европейска столица на културата“ предлага широки възможности за реализация на професионалните умения на студентите и завършилите музикалните специалности, което е и възможност за осъществяване на тясна връзка между обучението и практиката в контекста на идеята за връзката между бизнеса и образованието.

2.17 Професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство (Педагогически факултет)

Пловдивският университет „Паисий Хилендарски“ е единственото висше учебно заведение в южна България, което предлага обучение по специалността „Актьорство за драматичен театър“. Специалността съществува в широкия контекст на високоразвитата и престижна пловдивска хуманитаристика – това ѝ придава определена специфика, а също така разширява възможностите на студентите за допълнителна квалификация и последващо развитие.

Традицията за обучение по актьорско майсторство в ПУ съществува още от 1978 г., когато в университетската театрална трупа започва да се преподава „Актьорско майсторство“ под ръководството на актьора Б. Лунгов (сега професор по „Актьорско майсторство за куклен театър“ в НАТФИЗ). През 1980 г. се открива и оборудва театрална зала, в която се представят студентските театрални спектакли. През 1994 г. в Педагогическия факултет на Пловдивския университет се провежда обучение на три випуска по специалността „Синтетично сценично изкуство“. През 1995 г. се провежда първият конкурс за сформирани на клас по „Актьорско майсторство“, а с решение на Академичния съвет през 1996 г. е създаден Учебен театър към ПУ с ръководител режисьора Хр. Церовски. През 2003 г. се разкрива специалност „Актьорство за драматичен театър“, а през 2006 г. с решение на НАОА е акредитирано професионално направление 8.4. „Театрално и филмово изкуство“ със специалност „Актьорство за драматичен театър“ – ОКС „бакалавър“.

ПУ осигурява много високо качество на обучението по „Актьорско майсторство“, ориентирано към студентите, благодарение на:

- висококвалифициран преподавателски състав на основен трудов договор в университета;
- учебни планове и програми разработени съвместно с работодатели, творци от практиката и студенти, и оценени от външни хабилизирани преподаватели от НАТФИЗ, НБУ, АМТИИ и др.;
- модерна и непрекъснато развиваща се специализирана материална база;
- осигурена възможност на студентите за участие майсторски класове, практически семинари и стажове в драматични и куклени театри;
- висок процент на реализация на завършилите студенти: между 63% и 67% от тях започват работа по специалността през първите две години след дипломирането си.

Перспективи за развитието на специалността

В периода 2014-2017 г. на пазара на труда в сферата на културата, и по конкретно на театъра, и другите сценични изкуства, настъпиха сериозни промени. В секцията по актьорско майсторство бе направен подробен анализ, който показва, че:

- Има повишено търсене на актьори в някои от провинциалните театри.
- Все по-необходими стават актьори с умения за работа с деца. Драматичните, куклените, и куклено-драматичните театри увеличават постановките си за деца, което повишава търсенето на актьори с познания в работата с кукли и с развити театрално-импровизаторски умения.

- Има изключително бурно развитие на културния туризъм в град Пловдив. То ще продължава в далечна перспектива. По тази причина туроператорските фирми търсят кадри с актьорски умения за анимиране на техните културни програми.

- Във връзка с реализирането на проекта „Пловдив 2019 – европейска столица на културата“, в града се осъществяват многобройни културни мероприятия, които са с дългосрочен период на развитие (от 5 до 15 години), това също повишава търсенето на актьори – като участници в конкретни събития, като PR представители на театрални организации, фестивали, художествени галерии и други културни институции.

- Към специалността е отправено искане от детски парти център (лидер на този пазар) за осигуряване на актьори, водещи детски културни програми и празненства.

- Положителните отзиви за качествената подготовка на актьорите, завършващи Пловдивския университет, засилва интереса на частните театрални трупи в града. Много от тях отправят към Педагогическия факултет и специалността покани за творчески ангажменти на студентите от специалността.

- Нараства интересът в средните училища за въвеждане на обучение по театър и създаване на профилирани паралелки по актьорско майсторство, като това се отнася не само за училища, специализирани в областта на сценичните и екранните изкуства (такава има в Пловдив, Варна, Бургас, Русе, Плевен).

- Отчетено е очакване за все по-голямо търсене на актьори за съвместна дейност с психолозите за работа със деца със СОП в сферата на приобщаващото образование.

- В областта на сценичните изкуства все повече навлиза използването на аудио-визуални продукти и технологии.

- Динамичното развитие на специалността представлява интерес за много хуманитаристи от Пловдивския университет, които търсят подкрепа на идеите си за разкриване на хибридни бакалавърски и магистърски програми.

Всички тези аргументи, добрата реализация на завършилите, както и високата оценка на работодателите за професионалните умения на актьорите, завършили в Пловдив, потвърждават реалната необходимост обучаването на студенти в специалността „Актьорство за драматичен театър“ в Пловдивския университет.

С цел повишаване качеството на образованието, конкурентоспособността и още по-добрата реализация на завършилите студенти, в периода 2018-2028 г., ще бъдат реализирани следните действия:

- Създаване на два самостоятелни театрални учебни центъра, състоящите се от театрална зала, зала за репетиции, гримборни.

- Оформяне на постоянен месечен афиш с представленията на Учебния театър.

- Още по-силно ангажиране на студентските представления с благотворителни и социално значими каузи.

- Създаване на самостоятелна Уеб-страница на специалността, в която с текстове, снимки и видеоматериали да бъдат представени историята на създаването ѝ, творческият състав, най-изявените актьори, завършили в ПУ, научните и творческите постижения на преподаватели и студенти, мнението на актьори, режисьори, драматурзи и директори на театри за качеството на обучението по „Актьорско майсторство“ в Пловдивския университет.

- Въвеждане изучаването на нови избираеми и факултативни дисциплини, които да дават възможност на студентите сами да определят своята ранна специализация и придобиват съответните умения в области от театралното изкуство, в които има повишено търсене на кадри.

- Подписване на творчески споразумения с държавни и частни театри и театрални формации, с цел да се осигури пълноценно участие на студентите в

практически майсторски класове и стаж при известни режисьори по време работата им в съответния театър.

- Тъй като голяма част от завършилите студенти, желаят да продължат образованието си в областта на актьорското изкуство в ПУ, да се разкрият магистърски програми „Режисура за невербален театър” и „Режисура за куклен театър”.

- Създаване на интердисциплинарни магистърски програми и програми за специализация, а именно:

- „Актьорско майсторство и Режисура за училищен театър” – съвместно са катедрите по Педагогика.
- „Арт терапия“ – съвместно с катедра „Психология”.
- „Мениджмънт на културни продукти” – съвместно с Икономическия факултет.

С реализирането на тези конкретни действия ние смятаме, че в специалността „Актьорство за драматичен театър” ще се осигури обучение, ангажирано със задълбочена дейност, съчетаваща образователната с теоретико-приложна и научно-теоретична насоченост в областта на сценичните изкуства, посредством която да подготвя висококвалифицирани специалисти с широк културен хоризонт, социална чувствителност за успешна професионална реализация в съвременните условия на конкурентоспособност в националната и международна пазарна среда на глобализацията се свят.

3 Заключение

Въпреки трудните условия, обусловени от динамично променящата се социално-икономическа и политическа среда и негативните демографски тенденции, Пловдивският университет успява да съхрани академичната привлекателност и финансовата си стабилност и да осигурява условия за по-нататъшното възходящо развитие на институцията.

Според изследване на Национален браншов синдикат „Висше образование и наука” към Конфедерацията на независимите синдикати в България, седем са водещите държавни висши училища, индексирани като предсказуеми институции, програмно ориентирани, с добро управление и добри практики. Първи в тази класация е ПУ. Доброто управление, традиционно високите акредитационни оценки и представените визии по професионални направления дават основание ПУ да посреща с оптимизъм предизвикателствата на новото време. За пълното разгръщане на потенциала и реализиране на визията, е необходима и поддръжка от страна на държавата по следните въпроси:

1. Увеличаване на средствата за сектора на висшето образование за достойни възнаграждения на академичния състав и създаване на съвременна научна инфраструктура.

2. Построяване на нова модерна функционална сграда за провеждане на обучението във ФМИ, за да поеме постоянно увеличаващия се брой студенти в приоритетното направление ИКН.

3. Осъвременяване на апаратурата в учебните лаборатории, особено за нуждите на специалностите от приоритетните направления.